

Infektológia

Kockázatcsökkentő influenzaoltás

Az influenza bárkit megbetegíthet, ám vannak nagy kockázatú csoportok, akiknél a más esetekben csak enyhe tüneteket okozó fertőzés súlyosabb lefolyású, és akár életveszélyes szövődményekhez is vezet. Számukra kiemelt jelentőséggel bír a prevenció.

Az influenza szempontjából nagy kockázatú csoportok közé soroljuk a krónikus betegségben szenvedőket, a 65 évesnél idősebbeket és az 5 évesnél fiatalabbakat, a várandósokat, valamint az ápolási otthonokban élőket. Nem mindegy, milyen arányú az influenza elleni védőoltás alkalmazása ezekben a csoportokban.

Egy vizsgálatban azt elemezték, milyen arányban kapják meg a védőoltást azok a 18 és 65 év közötti személyek, akik valamilyen oknál fogva nagy kockázatúnak minősülnek az influenza szövődményei szempontjából. A National Health Interview Survey (NHIS) 2012-es és 2013-as adataiból az derült ki, hogy e korosztályban 18,9%-os arányban áll fenn legalább egy olyan tényező, mely nagy kockázatot jelez. Ebben a csoportban az influenza elleni oltottság aránya 49,5%-nak bizonyult, ezen belül is az 50–64 évesek esetében jóval magasabb értékeket kaptak, mint a 18–49 évesek körében (59,3% vs. 39,0%). Összességében a résztvevők 90,1%-a számolt be legalább egy olyan egészségügyi vizitról, melynek során alkalom lett volna az influenza elleni vakcina felajánlására. Azt is megállapították, hogy az egyedül élők és a munkanélküliek esetében kisebb az esély az influenza elleni vakcinációra. A vizsgálat végső következtetése szerint az influenza elleni védelem aránya az életkortól és a koc-

kázati csoporttól függően széles határok között változhat, ám összességében még így is messze elmarad a kívánatostól, hiszen a nagy kockázatú csoport mintegy fele védtelen az influenzával szemben.

Egy felmérés szerint az ápolási otthonokban nem megfelelő az influenza veszélyeivel kapcsolatos tudatosság: a nagy influenzajárványok kapcsán a fokozott kockázat számos intézményben nem kapott megfelelő hangsúlyt. Pedig a beoltottak aránya és a betegségből adódó halálozás csökkenése közötti korreláció éppen az A/H3N2 vírustörzs esetében a legszorosabb, amely a legsúlyosabb influenzaesetekért felelős. A szerzők ezért kiemelik, hogy az ápolási otthonokban élők számára alapvető fontossággal bír az információk átadása a betegség szezonális variabilitásáról, illetve térbeli és időbeli megoszlásáról. Az egészségügyi dolgozók és a látogatók így tisztában lehetnek a bentlakókat fenyegető veszélyekkel, megkereshetik a megfelelő kontroll és prevenció lehetőségét.

A várandós nők esetében ugyancsak nagy az influenzával összefüggő szövődmények előfordulásának esélye, ezért az egyesült államokbeli Advisory Commission on Immunization Practices (ACIP) 1990 óta javasolja számukra a védőoltás beadását. A megfelelő arányok elérését nehezíti, hogy

a várandósok kevés ismerettel rendelkeznek a veszélyekről. Egy olaszországi kérdőíves vizsgálat tapasztalatai szerint bár a megkérdezettek 68,9%-a tisztában van azzal, hogy az influenza erősen fertőző betegség, több mint egyharmaduk úgy véli, hogy a várandósok sincsenek nagyobb veszélyben, mint az átlagpopuláció tagjai. Mindössze 5,8%-uk hallott már arról, hogy a második és harmadik trimeszterben védőoltás javasolt, és csak 14,2%-uk tartja biztonságosnak a vakcinát a terhesség alatt is. A megkérdezettek kevesebb mint 1%-ának ajánlották fel a védőoltás lehetőségét a terhesség alatt, de azt végül egyikük sem kapta meg.

Egy több mint 700 000 terhességet felölelő retrospektív kohorszvizsgálat adatai alapján a vakcináció aránya a várandósok körében 2002 és 2012 között 8,8%-ról 50,9%-ra emelkedett, részben az ACIP influenza elleni védőoltásra vonatkozó 2004-es ajánlásának köszönhetően. Az eredmények azonban még így is messze elmaradnak a Healthy People 2020 célkitűzéseitől, melyben 80%-os arány elérése szerepel. A terhesség alatti vakcináció szignifikáns prediktorának találták az idősebb életkort; a megelőző szezonban végzett vakcinációt; a terhességhez társuló nagy kockázatú egyéb kórállapotot; a 2004–2005-ös és a 2008–2009-es szezonban zajlott terhességeket; azt, ha az influenzaszezon a terhesség

első trimeszterét követően zajlott; illetve ha a terhesség ideje nagyobb átfedést mutatott az influenzaszesszonnal.

Egy spanyol vizsgálatban az influenza elleni védőoltás arányát mérték fel krónikus obstruktív tüdőbetegségben (COPD) szenvedők körében. A beoltottak aránya összességében 62,7%-nak adódott, de lényegesen alacsonyabb volt ez az arány a legrosszabb FEV₁-értékkel rendelkezők alcsoportjában (52,0%). A helyzet annak ellenére messze elmarad a kívánatostól, hogy a vakcináció statisztikailag szignifikánsan védte az oltottakat a súlyos exacerbációkkal és az emiatt szükséges kórházi felvételekkel szemben – és emellett az összegzett mortalitást is csökkentette, de nem szignifikáns mértékben.

A fenti adatok ismét rávilágítanak arra, mekkora felelősség hárul az egészségügyi dolgozókra, hogy a vizitek alkalmával meggyőződjenek a vakcinációs státusról és különösen a nagy kockázatú csoportok tagjai számára felajánlják az influenza elleni védőoltás lehetőségét.

Dr. Simonfalvi Ildikó

Felhasznált irodalom:

1. Lu PJ, et al. Uptake of influenza vaccination and missed opportunities among adults with high-risk conditions, United States, 2013. *Am J Med* 2015. november 6. Pli: S0002-9343(15)01036-0. DOI: 10.1016/j.amjmed.2015.10.031 [előzetes elektronikus közlés]
2. Gaspard P, et al. Influenza prevention in nursing homes: Great significance of seasonal variability and spatio-temporal pattern. *Presse Med* 2015;44(10):e311-9. DOI: 10.1016/j.lpm.2015.04.041
3. Pop-Vicas A, et al. Estimating the effect of influenza vaccination on nursing home residents' morbidity and mortality. *J Am Geriatr Soc* 2015;63(9):1798–1804. DOI: 10.1111/jgs.13617 [előzetes elektronikus közlés]
4. Maurici M, et al. Knowledge and attitude of pregnant women toward flu vaccination: A cross-sectional survey. *J Matern Fetal Neonatal Med* 2015;:1–15 [előzetes elektronikus közlés]
5. Groom HC, et al. Influenza vaccination during pregnancy: Influenza seasons 2002–2012, Vaccine Safety Datalink. *Am J Prev Med* 2015. október 30. Pli: S0749-3797(15)00505-X. DOI: 10.1016/j.amepre.2015.08.017 [előzetes elektronikus közlés]
6. Garrastazu R, et al. Prevalence of influenza vaccination in chronic obstructive pulmonary disease patients and impact on the risk of severe exacerbations. *Arch Bronconeumol* 2015. október 29. Pli: S0300-2896(15)00354-3. DOI: 10.1016/j.arbres.2015.09.001 [előzetes elektronikus közlés]